

عنوان مقاله:

میکرومورفولوژی محوطه نوسنگی مهتاج، دشت بهبهان

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش باستان سنجی، دوره 6، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

الهام فتوحی دیلانچی - دانشگاه رازی

حجت دارابی - دانشگاه رازی

سامان حیدری گوران - بنیاد پژوهش‌های پارینه‌سنگی دیارمهر

خلاصه مقاله:

یکی از پرسش‌های اساسی در مورد محوطه های دوره نوسنگی فلات ایران کاربری آن‌ها از نظر میزان یکجانشینی و یا کوچ روی است که تشخیص آن می‌تواند میزان تحرک انسان را در چشم‌انداز طبیعی در آن دوره مشخص نماید. در همین راستا و نیز باهدف بررسی نقش عوامل انسانی و طبیعی در شکل‌گیری نهشته های به‌جای مانده در تپه مهتاج (اواخر هزاره هشتم تا اوایل هزاره هفتم قبل از میلاد)، مطالعه میکرو مورفولوژی انجام شده است. بر این اساس مراحل مختلف رسوب گذاری مرتبط با فازهای استقرار شناسایی شده است که با کفسازی، اندود گل اخرا، تعدد پرشدگی‌ها، ذرات فراوان زغال و استخوان، مواد دفعی و مواد آلی و کانی نظیر فسفات همراه بوده است. در این تحقیق علاوه بر کف های استقرار مربوط به فازهای اصلی استقرار، آثار دو کف زیستی دیگر که حاکی از استقرار موقت بوده، دیده شده است. از جمله یافته های مهم دیگر در مقاطع، وجود عارضه دفعی مربوط به نشخوارکنندگان متوسط الجثه در تحتانی ترین مرحله استقرار است؛ که می‌تواند نشان دهنده استفاده از محوطه در نیمه دوم هزاره هشتم ق.م، توسط کوچ نشینان و دامپروران اولیه باشد. مطالعه ژئوشیمیایی نیز نشان می‌دهد که شرایط قلیایی رسوبات محوطه، در ماندگاری عارضه دفعی مذکور نقش مهمی داشته است. از دیگر نتایج به‌دست آمده در این مطالعه شواهد وجود آشفستگی زیستی ناشی از فعالیت جانداران خاکزی در بین لایه ها و نیز بروز برخی پدیده های فیزیکی ناشی از تغییرات دما، مانند ترک های گلی ایجاد شده در اثر گرما و پیچ و تاب خوردگی های جریانی و وجود گر هک‌های اکسید آهن به‌صورت پراکنده است که همگی نشان دهنده استفاده کوتاه مدت و فصلی از محوطه در طی فصول خنک و مرطوب تر سال است. این نتیجه با شرایط جغرافیایی و اقلیمی امروزی دشت بهبهان و نیز دیگر شواهد باستان‌شناسی محوطه از قبیل حجم کم نهشته ها و تراکم پایین یافته های آن مطابقت دارد.

کلمات کلیدی:

Pre-pottery Neolithic, Iranian Plateau, Behbahan Plain, Micromorphology, Tapeh Mahtaj, Early Animal Herding

نوسنگی بی‌سفال، میکرومورفولوژی، تپه مهتاج، دامپروری اولیه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1145004>

